

MUNI | SIMU
MED

Podezření na poranění břicha

MUDr. Kamil Hudáček

Výukové cíle

- Student se naučí rozeznat mechanismus a typy poranění břicha.
- Student se naučí rozpoznat závažnou situaci.
- Student se naučí správný postup první pomoci při možném vnitřním krvácení.

Mechanismus a typy poranění břicha

- důsledek přímého násilí (bodnutí, úder do břicha)
- důsledek tzv. decelerace, což je poranění nebo odtržení orgánů vlivem náhlé ztráty rychlosti
- vliv významné mechanické síly na oblast břicha (zejména pády z výšek nebo vysokorychlostní nárazy, dopravní nehody, působení tlakové vlny)

Mechanismus a typy poranění břicha

- orgány a velké cévy mohou být propíchnuty, rozdrceny nebo protrženy
- vyhřezlý břišní obsah
- vnější krvácení
- vnitřní zranění a krvácení

Mechanismus a typy poranění břicha

- Poškození a následné krvácení z orgánů v břišní dutině (játra, slezina, ledviny) nebo velkých cév.
- Perforace střev, žaludku, s následným rozvojem velmi nebezpečného zánětu pobřišnice = peritonitidy.
- Ruptura bránice (umístěná mezi hrudní a břišní dutinou a podílí se na našem dýchání) - poranění je okamžitě doprovázeno závažným respiračním selháním.
- Ruptura močových cest s možným rozvojem zánětu v daném místě.
- Poranění ženských pohlavních orgánů (děloha, vaječníky), zejména v případě těhotenství.

Prvotní vyšetření

S = safety

S = stimulate

S = shout for help

(C) – snaha zastavit masivní zevní krvácení

A = airway

B = breathing

C = circulation

Druhotné vyšetření

– Historie

- co se stalo ?, poslední jídlo ? ..
- anamnéza – alergie, léky, zdravotní problémy

– Symptomy

- co cítí postižený ?, bolí to ? kde ?
- nevolnost / závratě / horko nebo chlad / žízeň ..

– Projevy

- použití všech smyslů – vyšetření „od hlavy k patě“

Druhotné vyšetření - u poranění břicha

- prohmatejte břicho postiženého i oba boky
- zjistěte jakoukoli známku krvácení
- identifikujte tvrdá nebo měkká místa břišní stěny
- porovnejte navzájem obě strany břicha
- zkontrolujte oděv, zda nenese stopy inkontinence (moč) nebo krve (z tělních otvorů)
- všímejte si změny barvy kůže / podlitiny
- bledá, chladná, z pocená kůže značí šok

Co jsme zjistili ?

- **kryté** poranění břicha
 - není viditelná rána, ale poraněny mohou být vnitřní orgány
- **otevřené** poranění
 - na břicho je viditelná rána, může dojít k vyhřeznutí orgánů, například střevních kliček
- **cizí těleso zaklíněno v ráně**
 - nikdy jej nevyndáváme, pouze fixujeme v ráně a sterilně kryjeme

Krytá (tupá) poranění břicha

- jedná se o velice závažná poranění (až 90 % úrazů břicha)
- příznaky nemusí být vždy patrné, mohou být vyznačené jen velmi málo
- pomýšlet na vnitřní krvácení (nepřirozené napnutí břišního svalstva a silná bolest při dotyku v oblasti podžebří), které velice často úrazy břicha komplikuje a které může být příčinou smrti pacienta

Krytá (tupá) poranění břicha

Příznaky:

- postiženého najdeme často v "úlevové poloze" na boku, končetiny přitaženy k tělu
- udává bolest různé intenzity a charakteru
- bledost a opocení (většinou studený pot), nevolnost, event. zvracení, hůře hmatatelný tep - rozvoj šokového stavu
- stav může vyústit až ve ztrátu vědomí

Krytá (tupá) poranění břicha

První pomoc:

- okamžité zajištění rychlé záchranné pomoci (volám 155) – nutné lékařské ošetření co nejrychleji
- při bezvědomí uložení do zotavovací polohy
- při vědomí necháme v úlevové poloze na boku, manipulujeme s postiženým jen v mezních situacích
- ihned zahajujeme protišoková opatření, především dbáme na tepelný komfort a zklidnění pacienta
- zakážeme jíst, pít, kouřit, nepodáváme léky, nechladíme břicho

Otevřená poranění břicha

- bodná, řezná či střelná rána
- pády na ostrý předmět
- nárazy při autonehodách

Pozor!

Poranění, jevící se na první pohled povrchová, mohou pronikat hluboko do tkání a tělesných dutin. Nelze je proto podceňovat, zvláště jestliže jsme nebyli svědky jeho vzniku.

Otevřená poranění břicha

První pomoc:

- šetrné uložení na záda - manipulujeme velice opatrně
- pokud pro bolesti není možné polohovat, snažíme se pacienta nechat v pro něj nejvýhodnější poloze s maximálním přístupem k ráně
- při masivním krvácení z rány přiložíme silnou savou vrstvu a stlačíme
- při mírném krvácení z rány stačí sterilní krytí

Otevřená poranění břicha

První pomoc:

- výhřez orgánů – nedotýkáme se, sterilně kryjeme, vhodné je sterilní krytí namočit v čisté vodě a udržovat jej vlhké, nikdy neobvazujeme obinadlem kolem těla
- cizí těleso fixujeme v břišní stěně a sterilně obkládáme
- provádíme protišoková opatření s důrazem na uklidnění pacienta a zajištění tepla
- samozřejmostí je přivolání rychlé záchranné pomoci

Souhrn

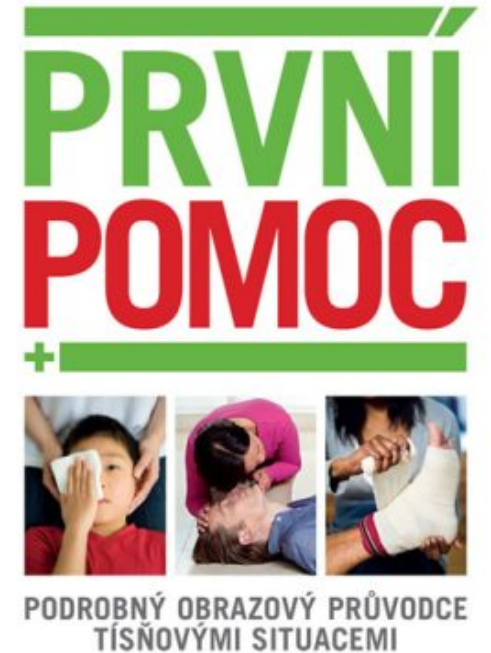
- Bezpečnost je vždy na prvním místě.
- Při podezření na vnitřní krvácení je cílem minimalizovat šok.
- Při závažném poranění břicha je důležité zorganizovat naléhavý převoz do nemocnice nebo příjezd ambulance na místo postižení.

Výstupy z učení

- Student dokáže vyjmenovat typy poranění břicha a nejčastější mechanismus jejich vzniku.
- Student dokáže rozpoznat známky šoku.
- Student je schopen diskutovat zásady PP při podezření na poranění břicha.

Zdroje a odkazy

- První pomoc, Podrobný obrazový průvodce tíšňovými situacemi, SLOVART, EAN:9788073913861
- Zdravotnická záchranná služba Jihomoravského kraje, <https://www.zzsjmek.cz/kdy-volat-zachrannou-sluzbu>
- ZÁKLADY PRVNÍ POMOCI, 2. upravené vydání, Praha 2017, © Český červený kříž, ISBN: 978-80-87729-22-9

MUNI | SIMU MED